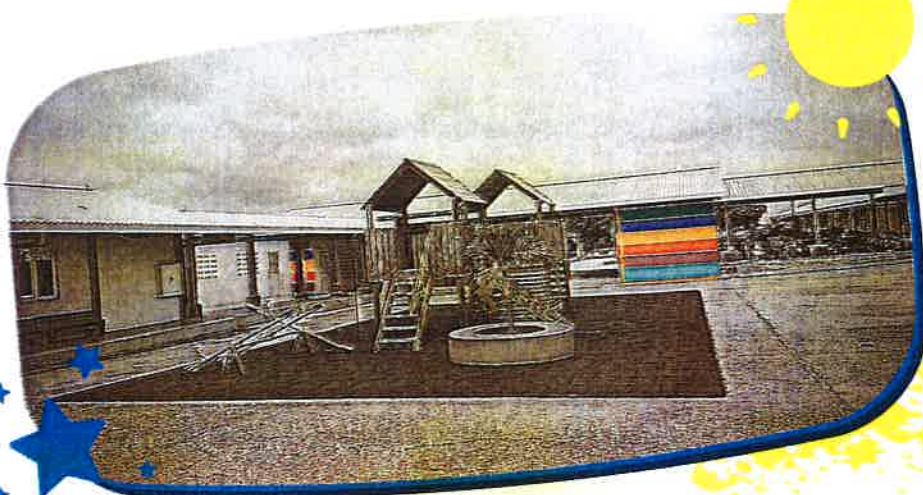

SOOB

STICHTING OPENBAAR ONDERWIJS BONAIRE

Stichting Openbaar Onderwijs Bonaire

Bestuursverslag en jaarrekening **2024**

Voorwoord

Met trots bieden wij u hierbij aan het bestuursverslag van Stichting Openbaar Onderwijs Bonaire (SOO Bonaire) over het jaar 2024.

Het afgelopen jaar stond opnieuw in het teken van ontwikkeling, samenwerking en veerkracht. Onze scholen hebben zich ingezet om goed, passend en toegankelijk onderwijs te bieden aan alle kinderen op Bonaire, ongeacht hun achtergrond, ondersteuningsbehoefte of thuissituatie. In een samenleving die voortdurend verandert, blijven we zoeken naar de balans tussen onderwijskwaliteit, welzijn en verbinding met onze Bonairiaanse meertalig samenleving.

Een belangrijk aandachtspunt in ons beleid is de meertaligheid van onze leerlingen. Wij hebben veel nieuwkomers waarvan beide ouders noch Papiamentu noch Nederlands spreken. Vandaar dat SOOB meertaligheid niet als een obstakel ervaart maar als een kracht. Wij zetten ons actief in voor taalbewust onderwijs waarin we de thuistaal van de kinderen erkennen, de instructietaal versterken en het taalbeleid op schoolniveau blijven professionaliseren. Zo bouwen we aan een stevige basis voor leer- en taalontwikkeling en vergroten we de kansen van onze leerlingen, nu en in de toekomst.

Wij zijn bijzonder dankbaar voor de inzet van onze schoolleider, leerkrachten, ondersteunend personeel en samenwerkingspartners. Dankzij hun toewijding en betrokkenheid hebben we als stichting stappen kunnen zetten in onder meer professionalisering, leerlingenzorg, versterking van het onderwijsaanbod én het creëren van een veilige leeromgeving.

Als bestuur blijven wij ons richten op goed bestuur, transparantie en duurzame ontwikkeling binnen het onderwijs. Wij werken aan solide fundamenten voor onze scholen en een professionele cultuur waarin eigenaarschap en vertrouwen centraal staan. Daarbij nemen wij onze maatschappelijke opdracht serieus: ieder kind verdient een eerlijke kans op een goede toekomst.

In dit verslag vindt u een overzicht van de belangrijkste beleidsontwikkelingen, resultaten, uitdagingen en ambities van SOO Bonaire. Wij nodigen u uit om dit verslag met aandacht te lezen en hopen dat het u een helder beeld geeft van ons werk, onze keuzes en onze verantwoordelijkheid als onderwijsbestuur op Bonaire. Na vaststelling van dit jaarverslag door de Raad van Toezicht en na instemming van de Eilandsraad van het Openbaar Lichaam Bonaire wordt dit document gepubliceerd op de website www.stichtingsob-bonaire.com.

Met dank aan iedereen die in het afgelopen jaar heeft bijgedragen aan het onderwijs aan onze kinderen.

We kijken met vertrouwen vooruit.

Namens het bestuur van SOO Bonaire,

Mevrouw Jubella M.P. Balentin
Directeur - bestuurder

Inhoudsopgave

Voorwoord	2
1 Jaarverslag Raad van Toezicht SOOB	5
1.1 Samenstelling Raad van Toezicht	5
1.2 Werkzaamheden Raad van Toezicht	5
1.2.1.1 Bijeenkomsten	5
1.2.2 Code "Corporate Governance Bonaire" en de code "Goed bestuur in het Primair Onderwijs".	6
1.2.3 Professionaliseringsagenda	6
1.2.4 Strategisch beleid	6
1.2.5 Financiën	6
1.2.6 Werkgeversrol	6
1.2.7 Gemeenschappelijke medezeggenschapsraad	6
2 Kerngegevens en kernactiviteiten	8
2.1 Kerngegevens	8
2.2 Kernactiviteiten	8
2.2.1 Taakopvatting College van Bestuur	8
2.2.2 Missie/Visie	8
3 Organisatiestructuur	9
3.1 Rol RvT	9
3.2 Directeur / Bestuurder	9
3.3 Partners	11
3.4 Gemeenschappelijke medezeggenschapsraad (GMR)	12
3.5 Juridische structuur	12
4 Onderwijskundige ontwikkelingen	13
4.1 Kwaliteitsbeleid	13
4.2 NPO Subsidie en Subsidie Verbetering basisvaardigheden	13
4.3 Onderwijs aan nieuwkomers	14
4.4 Scholing	14
• Rekenonderwijs	14
• Pedagogisch-didactisch handelen	14
• Zicht op ontwikkeling	15
• Professionele gespreksvoering en begeleiding – Zicht op Ontwikkeling	15
• Internationaal curriculum (IPC en IEYC)	15
4.5 Intentieverklaring overdracht KES	15
5 Personeel	16
5.1 Organisatieontwikkeling	16

5.2 Leeftijdsopbouw	16
5.3 Einde dienstverband	17
5.4 Ziekteverzuim	17
6 Huisvesting	19
6.1 Locaties	19
6.2 Onderhoud	19
7. Klachtenregeling	19
8 Financiën	20
8.1 Financiële kengetallen	20
8.1.1 Liquiditeitspositie	20
8.1.2 Solvabiliteit	20
8.1.3 Rentabiliteit	21
8.1.4 Kapitalisatiefactor	21
8.2 Staat van baten en lasten	22
8.2.1 Rijksbijdragen	22
8.2.2 Overige baten	22
8.2.3 Personele lasten	22
8.3 Gang van zaken gedurende het verslagjaar 2024	23
8.3.1 Beschouwing baten	23
8.3.2 Beschouwing lasten	23
8.3.3 Investeringsbeleid	23
8.4 Continuïteitsparagraaf / toekomstige ontwikkelingen	24
8.4.1 Meerjarenbegroting 2025-2028	24
8.4.2 Meerjarenbalans en ontwikkeling kengetallen	25
8.4.3 Rapportage van het interne risicobeheersings- en controle system	25
8.4.4 Beschrijving van de belangrijkste risico's en onzekerheden	26
8.4.5 Rapportage toezichthoudend orgaan	26
9. Bijlage	26
9.1 Brief Raad van Toezicht	26
9.2 Jaarrekening/Controleverklaring van onafhankelijk accountant	26

Bestuursverslag

1 Jaarverslag Raad van Toezicht SOOB

Binnen SOOB functioneert, conform de statuten en reglementen, een Raad van Toezicht (RvT). De RvT ziet toe op het beleid en de strategische koers van de directeur-bestuurder, evenals op het algemene reilen en zeilen binnen de stichting. Dit toezicht wordt uitgeoefend vanuit een brede maatschappelijke verantwoordelijkheid.

De RvT adviseert de directeur-bestuurder zowel gevraagd als ongevraagd, fungeert als klankbord en vervult tevens de werkgeversrol. Bij de uitvoering van hun taken laten de toezichthouders zich leiden door het belang van de organisatie als geheel.

1.1 Samenstelling Raad van Toezicht

De RvT bestaat uit vier personen. Binnen de RvT zijn alle relevante kennisvelden, deskundigheden en externe netwerken vertegenwoordigd. Elk lid van de RvT is een generalist die een specialisme meebrengt.

Per 1 december 2024 maken de volgende leden deel uit van de RvT:

	Kennisveld:
Dhr. J.H. Burgers (voorzitter)	Human Resource
Mw. G.J. Verpaalen (lid)	Juridisch
Mw. D.M.L. Manuel-Eliza (lid)	Onderwijs
Mw. R.D. Vermolen (lid)	Financien

Rooster van aftreden:

	Benoemingsdatum:	Benoemd tot:	Termijn:
Dhr. J.H. Burgers (voorzitter)	10-12-2019	10-12-2027	Tweede
Mw. G.J. Verpaalen (lid)	01-05-2021	01-05-2024	Tweede
Mw. D.M.L. Manuel-Eliza (lid)	01-05-2021	01-05-2024	Tweede
Mw. R.D. Vermolen (lid)	01-02-2024	01-02-2026	Eerste

1.2 Werkzaamheden Raad van Toezicht

1.2.1.1 Bijeenkomsten

De Raad van Toezicht (RvT) en de directeur-bestuurder kwamen in 2024 bijeen voor de reguliere vergaderingen. Deze vergaderingen werden gezamenlijk voorbereid door de voorzitter van de RvT en de directeur-bestuurder. Daarbij was er ruimte om naast de vaste agendapunten ook beleidsmatige en actuele kwesties te bespreken, ieder vanuit zijn eigen rol en verantwoordelijkheid.

De vergadercyclus van de RvT is gekoppeld aan vaste momenten in het bestuurlijk jaar, zoals de begroting, de tussentijdse financiële rapportages, de jaarrekening en het bestuursverslag. Buiten deze reguliere cyclus bood de RvT de directeur-bestuurder actief ondersteuning en advies op juridisch, financieel, personeel, sociaal-maatschappelijk en onderwijskundig terrein.

1.2.2 Code “Corporate Governance Bonaire” en de code “Goed bestuur in het Primair Onderwijs”.

Stichting OOB committeert zich, zoals vastgesteld in het overleg van de Raad van Toezicht op 16 februari 2016, aan zowel de Code Corporate Governance Bonaire als de Code Goed Bestuur in het Primair Onderwijs.

De stichting is opgericht door het Openbaar Lichaam Bonaire met inachtneming van de uitgangspunten van de Code Corporate Governance Bonaire. De statuten zijn in lijn met deze code opgesteld en houden expliciet rekening met maatschappelijke ontwikkelingen rondom goed onderwijsbestuur. Daarbij is aandacht besteed aan het waarborgen van een evenwichtige verantwoording: zowel verticaal (richting ouders en belanghebbenden) als horizontaal (onder meer richting inspectie). Ook is gekozen voor een duidelijke functiescheiding tussen bestuur en intern toezicht.

De organisatiestructuur van SOOB is gebaseerd op het Raad van Toezicht-model. De stichting wordt bestuurd door een directeur-bestuurder, die het College van Bestuur vormt en verantwoording aflegt aan de Raad van Toezicht.

Deze structuur – met een duidelijke scheiding tussen bestuurlijke en toezichthoudende taken – sluit volledig aan bij de eisen zoals gesteld in de Code Goed Bestuur in het Primair Onderwijs. Mede daarom blijven wij als stichting actief investeren in de verdere professionalisering van ons bestuur en toezicht.

1.2.3 Professionaliseringsagenda

In 2024 hebben de leden van de Raad van Toezicht geen scholing van een coach ontvangen. In 2025 is het van belang dat zij opnieuw worden geschoold.

1.2.4 Strategisch beleid

SOOB beschikt over een strategisch beleidsplan, waarvan de input is geleverd door de Raad van Toezicht, de directeur-bestuurder en diverse geledingen binnen SOOB. Op 2 juli 2024 heeft de Raad van Toezicht het strategisch beleidsplan voor de periode 2024–2028 vastgesteld. Dit plan wordt jaarlijks geëvalueerd op basis van de kwartaalrapportages van de directeur-bestuurder.

In samenwerking met de schoolleider heeft de directeur-bestuurder het strategisch beleidsplan vertaald naar concrete schoolplannen. Ook deze schoolplannen hebben een looptijd van vier jaar, maar worden jaarlijks geëvalueerd en waar nodig bijgesteld.

1.2.5 Financiën

De meerjarenbegroting 2024–2027 is uitgebreid besproken met de directeur-bestuurder en de Raad van Toezicht. Deze begroting sluit aan bij de doelstellingen van het strategisch beleidsplan. De goedgekeurde begroting is ter vaststelling verzonden aan het Openbaar Lichaam Bonaire.

1.2.6 Werkgeversrol

De benoeming van de vorige algemeen directeur eindigde van rechtswege op 31 juli 2024. Per 1 augustus 2024 is de nieuwe directeur-bestuurder aangesteld.

1.2.7 Gemeenschappelijke medezeggenschapsraad

In 2024 heeft er een gesprek plaatsgevonden met de gemeenschappelijke medezeggenschapsraad (GMR) en de RvT. De GMR vergadert met de algemeen directeur. Alle agendapunten die naar voren worden gebracht door de GMR zelf, worden of besproken met of medegedeeld aan de RvT afhankelijk van de aard.

De RvT heeft met de GMR afgesproken dat indien nodig tussentijds altijd contact met elkaar opgenomen kan worden.

Namens de Raad van Toezicht,

Dhr. J.H. Burgers
Voorzitter

Mw. G.J. Verpaalen
Lid

Mw. D.M.L. Manuel-Eliza
Lid

Mw. R.D. Vermolen
Lid

2 Kerngegevens en kernactiviteiten

2.1 Kerngegevens

Stichting Openbaar Onderwijs Bonaire (OOB)
Directeur-Bestuurder: mevr. J.M.P. Balentin
Hanchi Amboina 2
Antriol Pariba, Kralendijk
Bonaire
Caribisch Nederland

2.2 Kernactiviteiten

2.2.1 Taakopvatting College van Bestuur

Het is wettelijk vastgelegd dat bestuur en toezicht gescheiden moeten zijn. Binnen Stichting OOB is deze scheiding vormgegeven door het aanstellen van een directeur-bestuurder en een Raad van Toezicht.

De uitgangspunten voor het bestuur van het openbaar onderwijs Bonaire zijn als volgt: de directeur - bestuurder, die het College van Bestuur vormt, bestuurt de stichting onder toezicht van de Raad van Toezicht. De directeur-bestuurder is verantwoordelijk voor de uitvoering van het strategisch beleid en de realisatie van de doelstellingen van de stichting.

De Raad van Toezicht fungeert als een intern en onafhankelijk toezichthoudend orgaan. Zij ziet erop toe dat de directeur - bestuurder handelt in lijn met de missie en doelstellingen van SOOB. Waar de directeur - bestuurder bevoegd gezag is en via de schooldirecteur stuurt op onderwijskwaliteit, houdt de Raad van Toezicht hier toezicht op via de directeur - bestuurder.

In de beleidsvorming houdt de directeur-bestuurder nadrukkelijk rekening met het organisatiebelang én de maatschappelijke verantwoordelijkheid van de stichting. Daarbij weegt hij zorgvuldig de belangen af van alle betrokkenen.

De directeur-bestuurder is zich ten volle bewust van zijn voorbeeldfunctie, verantwoordelijkheid en publieke rol. In dit kader handelt hij integer en vermijdt hij elke gedraging die het vertrouwen in de stichting of haar reputatie kan schaden. Hij stimuleert tevens dat medewerkers van de stichting zich gedragen naar dezelfde professionele en maatschappelijke normen.

2.2.2 Missie/Visie

Onze missie en visie voor de periode 2024-2028 zijn:

Missie

Stichting OOB biedt openbaar onderwijs aan kinderen in de leeftijd van 4 tot en met 12 jaar, ongeacht zijn of haar sociale, culturele of levensbeschouwelijke achtergrond. Vanuit onze gezamenlijke verantwoordelijkheid en zorgplicht bieden we openbaar onderwijs vanuit het perspectief van het kind: talenten vergrotend en maximale kansen biedend.

Visie

Het openbaar onderwijs biedt leerlingen ruimte om te leren en zich te ontwikkelen ter voorbereiding op deelname in de pluriforme samenleving. Het openbaar onderwijs draagt bij aan de ontwikkeling van de leerlingen met aandacht voor de godsdienstige, levensbeschouwelijke en maatschappelijke waarden.

2.3 Leerlingen aantallen en prognoses

De leerlingprognoses zijn in onderstaand overzicht weergegeven. De verwachting is dat het aantal leerlingen in de komende schooljaren zal toenemen. Deze groei is mede toe te schrijven aan de verbeterde onderwijskwaliteit, de vernieuwing van het meubilair en de herinrichting van de speelplaatsen.

Sinds augustus 2017 zijn beide scholen definitief gevestigd op hun huidige locaties. Vanuit deze vaste huisvestingssituatie kunnen we de verwachte instroom van leerlingen voor de jaren 2024 tot en met 2027 realistisch inschatten. Deze aantallen zijn opgenomen als prognose (P) in de betreffende kolommen van het overzicht.

Telling 1 februari	Brinnr	2023	2024	2025	2026 (P)	2027 (P)	2028 (P)
Kolegio Rayo di Solo	30GP	328	329	351	360	360	365
Kolegio Strea Briante	30GT	58	69	78	78	78	78
Totaal		386	398	429	438	438	443

Telling 1 oktober	Brinnr	2022	2023	2024
Kolegio Rayo di Solo	30GP	315	304	314
Kolegio Strea Briante	30GT	59	64	73
Totaal		374	368	387

3 Organisatiestructuur

3.1 Rol RvT

De RvT is verantwoordelijk voor:

- Het bewaken van het doel en de grondslag van de stichting zoals verwoord staat in de statuten;
- Werkgeversrol voor de algemeen directeur-bestuur;
- Het adviseren van de algemeen directeur-bestuur;
- Goedkeuren van besluiten betreffende samenwerking, fusie en overname;
- Goedkeuren van het strategisch beleid;
- Goedkeuren van de begroting en de jaarrekening;
- Benoemen van de accountant.

3.2 Directeur / Bestuurder

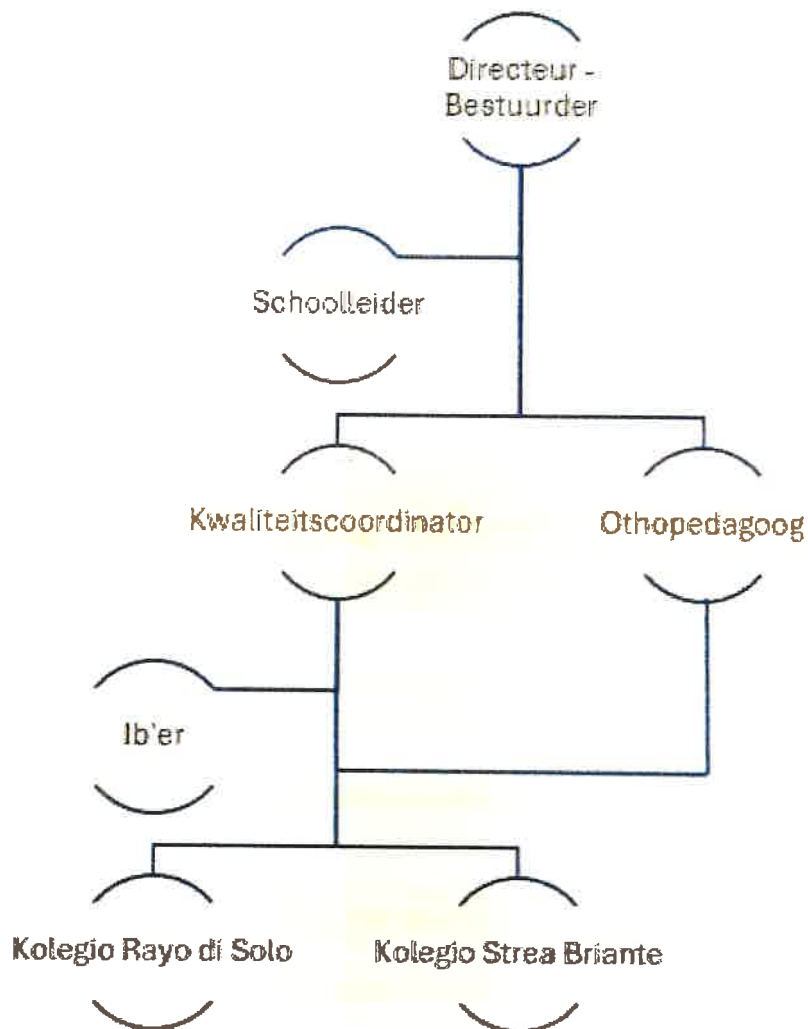
De directeur-bestuurder legt periodiek verantwoording af aan de Raad van Toezicht over het gevoerde beleid.

De organisatie wordt aangestuurd door de directeur-bestuurder, die daarbij secretariaal wordt ondersteund door de directiesecretaris en de officemanager van de scholen. De schooldirecteur vervult een belangrijke rol in de beleidsvoorbereiding en adviseren en ondersteunen de directeur-bestuurder binnen zijn expertisegebieden.

Binnen het Centraal Directie Overleg werken de directeur-bestuurder en de schooldirecteur gezamenlijk aan het creëren van de voorwaarden die nodig zijn om leerkrachten en onderwijsondersteunend personeel in staat te stellen optimale resultaten te behalen.

De directeur-bestuurder stelt de beleidskaders vast en mandateert de uitvoering van het beleid aan de schooldirecteur.

Organogram:

De kracht van ons onderwijs wordt gevormd in de scholen. De beide scholen hebben in 2024 - 2025 een schoolplan opgesteld voor de periode 2024-2028. Daarbij zijn de volgende vijf onderwerpen als uitgangspunt genomen:

- Directe instructiemodel, handelings- en opbrengstgericht werken
- De veilige school
- Taal (meertaligheid en vreemde taal)
- Rekenen
- ICT
- IPC

Rekening houdend met de specifieke ontwikkelingen binnen de scholen zijn en worden deze ontwikkelpunten in jaarplannen uitgewerkt.

3.3 Partners

De samenwerking met verschillende partners op Bonaire hebben we in 2024 gecontinueerd. Belangrijkste ontwikkelingen op dit terrein:

- Op weg naar UNI-VERSO (integraal kind centrum): samenwerking met de Stichting Professionele Kinderopvang Bonaire

- Samenwerking en deelname project bewegingsonderwijs. Een samenwerkingsproject van ministerie van OCW en VWS
- Gezonde school, Openbaar Lichaam Bonaire
- Deelname samenwerkingsverband Bonaire, Expertisecenter Onderwijs Zorg Bonaire(EOZ)
- Reguliere bijeenkomsten bestuurders PO en VO

Stichting OOB is sinds 18 januari 2016 ook lid van de PO-raad.

3.4 Gemeenschappelijke medezeggenschapsraad (GMR)

De GMR heeft haar huishoudelijk reglement op 21 maart 2016 vastgesteld. Per 31 december 2024 bestaat de GMR uit de volgende personen:

Namens de ouders	Namens het personeel
Dhr. Yverry Novel Leyba (voorzitter)	Mw. Sharissa Martis
Dhr. Luigino Manuel	Mw. Lyselle Emers
Dhr. Lindley Rudolf	

De GMR, heeft regelmatig vergaderingen gehouden met de directeur - bestuurder.

3.5 Juridische structuur

Stichting OOB is sinds 1 februari 2013 verantwoordelijk voor het openbaar onderwijs bij Kolegio Rayo di Solo en Kolegio Strea Briante. Per 1 augustus 2015 zijn de namen van beide scholen gewijzigd: Kolegio Rayo di Solo was voorheen Kolegio Reina Beatrix en Kolegio Strea Briante was de Watapanaschool. De eilandsraad heeft goedkeuring voor de wijziging van de namen verleend op 25 oktober 2016. Uiteindelijk is deze goedkeuring bekrachtigd met een statutenwijziging die op 27 januari 2017 bij de notaris is gepasseerd.

Deze twee openbare scholen vielen voor 1 februari 2013 onder verantwoordelijkheid van het Openbaar Lichaam Bonaire (OLB). Het OLB heeft in 2012 besloten de scholen te verzelfstandigen. Op 19 november 2012 is daarom in opdracht van het OLB, Stichting OOB opgericht.

Stichting OOB is statutair gevestigd te Bonaire. Juridisch gezien is Stichting OOB een stichting en staat als zodanig ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel en Nijverheid Bonaire onder nummer: 8241: Stichting Openbaar Onderwijs Bonaire.

4 Onderwijskundige ontwikkelingen

4.1 Kwaliteitsbeleid

De directeur-bestuurder en de scholen dragen gezamenlijk de verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van het onderwijs. Hierdoor neemt het interne kwaliteitsbeleid een steeds centralere rol in binnen de organisatie. Het leerlingadministratie - en volgsysteem ParnasSys speelt hierbij een belangrijke rol, doordat het inzicht geeft in leeropbrengsten en het mogelijk maakt gericht te sturen op onderwijsresultaten.

Over deze resultaten en de onderwijskwaliteit wordt verantwoording afgelegd aan ouders en aan de overheid, via de Inspectie van het Onderwijs. In maart 2024 hebben beide scholen een inspectiebezoek gehad.

Kolegio Strea Briante voerde een voortgangsgesprek met de inspectie, naar aanleiding van het kwaliteitsonderzoek in 2022, waarin vastgesteld werd dat de school de basiskwaliteit handhaafde. Tijdens het gesprek in 2024 constateerde de inspectie dat de school voortvarend en zorgvuldig werkt aan de uitvoering van de ontwikkelplannen zoals opgenomen in het schoolplan.

Kolegio Rayo di Solo kreeg in maart 2024 bezoek van de inspectie in het kader van een herstelonderzoek. De inspectie beoordeelde de onderwijskwaliteit bij deze gelegenheid positief.

Beide schoolteams hebben in het afgelopen jaar planmatig gewerkt aan kwaliteitsverbetering. Dit gebeurde via leerteams, met kartrekkers per thema of speerpunt. Deze gerichte aanpak heeft bijgedragen aan structurele ontwikkeling en borging van de onderwijskwaliteit.

4.2 NPO Subsidie en Subsidie Verbetering basisvaardigheden

Wij hebben een belangrijke kwaliteitsslag kunnen maken dankzij de inzet van twee gerichte subsidieregelingen: het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) en de subsidieregeling Verbetering Basisvaardigheden.

Dankzij deze middelen konden wij investeren in extra expertise en ondersteuning op school. Zo zijn een taalcoördinator, een rekencoördinator, een leerkracht voor versterking van het leesonderwijs en onderwijsassistenten voor remedial teaching aangesteld. Daarnaast konden we extra leerkrachten en onderwijsassistenten inzetten voor onze groeiklas, bedoeld voor leerlingen met onderwijsachterstanden, en voor de Internationale Taalklas voor nieuwkomers.

Ook hebben we met behulp van deze subsidies een leerkracht kunnen inzetten voor kleine instructiegroepen binnen de reguliere klassen. Deze groepjes bestaan uit leerlingen die méér uitdaging nodig hebben dan gemiddeld, om ook hun basisvaardigheden op het gewenste niveau te brengen.

De inzet van deze middelen is besproken met de Inspectie van het Onderwijs en afgestemd op onze beleidsdoelen.

Met het ministerie is besproken dat, na afloop van de NPO-subsidie en de regeling Verbetering Basisvaardigheden, aanvullende bekostiging noodzakelijk is om de opgebouwde ondersteuning duurzaam te kunnen voortzetten en onderwijsachterstanden effectief te blijven bestrijden. In Europees Nederland is dergelijke aanvullende bekostiging deels gebaseerd op de leerlingpopulatie van de school. Op Bonaire is dit echter nog niet het geval: hier is de bekostiging opgenomen in de algemene lumpsum en (nog) niet afhankelijk van de kenmerken van de leerlingpopulatie.

4.3 Onderwijs aan nieuwkomers

Onder nieuwkomers verstaan wij leerlingen van wie de ouders een andere moedertaal hebben dan het Papiaments of Nederlands. Op de eerste schooldag in augustus hebben wij 43 nieuwkomers verwelkomd. Voor deze leerlingen was het hun eerste schooldag op Bonaire, omdat zij leerplichtig waren geworden of recent met hun gezin naar het eiland zijn verhuisd.

Voor leerlingen in groep 5 tot en met 8 hebben wij een Internationale Taalklas ingericht. Het doel van deze klas is om nieuwkomers gedurende één schooljaar intensief taalonderwijs te bieden, zodat zij daarna kunnen doorstromen naar een reguliere groep.

Op 1 oktober bedroeg het totaal aantal nieuwkomers dat minder dan één jaar onderwijs bij ons volgde 74 leerlingen (bestaande uit de 43 die op de eerste schooldag zijn gestart, plus 31 leerlingen die korter dan een jaar eerder zijn ingestroomd).

Nieuwkomers in groep 1 tot en met 4 krijgen intensieve begeleiding en taalaanbod binnen hun reguliere klas, afgestemd op hun onderwijsbehoeften.

Op dit moment bestaat ongeveer 54% van onze leerlingpopulatie uit nieuwkomers. Dit percentage ligt aanzienlijk hoger dan op scholen van andere stichtingen op Bonaire. Dat komt enerzijds doordat sommige scholen werken met wachtlijsten, en anderzijds omdat ouders van nieuwkomers bewust kiezen voor het openbaar onderwijs.

De extra inzet die nodig is om deze grote groep leerlingen goed en passend onderwijs te bieden, moet op dit moment volledig vanuit onze reguliere formatie worden opgevangen. Dit is niet rechtvaardig, gezien het disproportioneel hoge aantal nieuwkomers binnen SOOB. In Europees Nederland ontvangen scholen met veel nieuwkomers aanvullende bekostiging, gebaseerd op het aantal leerlingen. Een dergelijke regeling ontbreekt vooralsnog op Bonaire.

Wij hebben deze ongelijkheid onder de aandacht gebracht bij het ministerie van OCW en de Inspectie van het Onderwijs. Op 4 oktober 2023 hebben wij formeel een aanvraag ingediend voor aanvullende formatie, en deze aanvraag is sindsdien meerdere malen onder de aandacht gebracht. Tot op heden is hier helaas nog geen positief gevolg aan gegeven.

4.4 Scholing

Professionalisering van de schoolteams

De teams van beide scholen hebben in het verslagjaar op meerdere terreinen intensieve scholing gevolgd. Deze professionalisering vond plaats via diverse trajecten, afgestemd op de ontwikkelbehoeften van het team en de onderwijsdoelen van de stichting. Hieronder een samenvattend overzicht:

- **Rekenonderwijs**

Het traject in samenwerking met het Marnixcollege werd eveneens voortgezet. Hierbij lag de nadruk op verdieping in onderwijsinhoudelijke thema's en professionele ontwikkeling van het team, in aansluiting op eerder gestarte trajecten.

- **Pedagogisch-didactisch handelen**

Ook het scholingstraject op het gebied van pedagogisch-didactisch handelen is in 2024 voortgezet. Alle leerkrachten zijn beoordeeld op hun pedagogisch en didactisch handelen aan de hand van lesvoorbereidingen en klasobservaties. De intensiteit van de begeleiding werd afgestemd op de individuele behoefte en competenties van de leerkrachten.

- **Zicht op ontwikkeling**
Voor de interne begeleiders en directeuren is scholing verzorgd op het gebied van 'Zicht op Ontwikkeling'. Deze werd deels digitaal en deels op locatie uitgevoerd door een ervaren interim-directeur/interne begeleider die jarenlang verbonden was aan EOZ op Bonaire.
- **Professionele gespreksvoering en begeleiding – Zicht op Ontwikkeling**
Het scholingstraject Zicht op Ontwikkeling is voortgezet, met in 2024 een specifieke focus op professionele gespreksvoering en de begeleiding van leerkrachten.
- **Internationaal curriculum (IPC en IEYC)**
In augustus 2024 zijn beide scholen gestart met de implementatie van het International Primary Curriculum (IPC). Leerkrachten zijn hierin opgeleid om de lessen effectief te kunnen verzorgen. Voor de onderbouw is het International Early Years Curriculum (IEYC) ingevoerd, waarmee ook jonge kinderen via thematisch onderwijs worden ondersteund in hun ontwikkeling.

4.5 Intentieverklaring overdracht KES

In het verslagjaar is een belangrijke stap gezet richting verdere integratie van het speciaal onderwijs binnen één stichting. SOOB en EOZ hebben gezamenlijk een intentieverklaring ondertekend waarin de overdracht van de speciale voorziening KES aan SOOB is vastgelegd.

Het doel van deze samenwerking is om alle vormen van speciale onderwijszorg op Bonaire onder te brengen binnen één organisatie. Hiermee streven we naar meer samenhang, betere afstemming van ondersteuningstrajecten en een efficiëntere inzet van expertise en middelen. Door de KES-voorziening onder te brengen bij SOOB wordt de ondersteuning voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften sterker verankerd binnen de reguliere onderwijsketen van het openbaar onderwijs.

De komende periode wordt benut voor zorgvuldige voorbereiding en overdracht, waarbij continuïteit van zorg en kwaliteit van begeleiding voorop blijven staan.

5 Personeel

5.1 Organisatieontwikkeling

Stichting OOB is sinds de start, 1 februari 2013 gegroeid. Gezien de huidige ontwikkelingen is de verwachting dat het leerlingenaantal de komende periode geleidelijk aan zal groeien zoals opgenomen voor het jaar 2025. Door een goede personeelsplanning kan de ontwikkeling adequaat in de hand worden gehouden.

Onderstaande tabel laat de ontwikkeling van het aantal FTE's op de jaarlijkse peildatum van 31 december zien gedurende de laatste jaren. Met de kanttekening dat de cijfers van de jaren 2024 t/m 2026 prognoses zijn.

OOB	2020	2021	2022	2023	2024	2025 (P)	2026 (P)
Aantal medewerkers / FTE	55/53,5	53/54,5	53	43/53	54/54	54/54	54/54
Alg. dir. / College van Bestuur	1	1	1	1	1	1	1
Directie	2	2	2	2	2	1	1
Leerkrachten	26	27	25	29	26	26	26
Intern begeleider	2	2	2	3	3	3	3
Onderwijsassistenten	18	16	16	14	18	18	18
Orthopedagoog	1				1	1	1
Office managers	3	2	2	2	2	2	2
IKC-coördinator	1	1	1	1	0	0	0
Onderhoudsman	1	1	1	1	1	1	1
Interieurverzorgsters	4	4	4	4	4	4	4

5.2 Leeftijdsopbouw

Ook in 2024 was de lerarenschaarste duidelijk merkbaar binnen Stichting OOB. Het bleek wederom lastig om geschikte kandidaten te werven. Het aanhoudende tekort aan onderwijsprofessionals, zowel in Europees Nederland als op de eilanden, blijft een structurele uitdaging.

Onderstaande tabel toont de leeftijdsopbouw van het personeel per 31 december 2024.

	Aantal man	Aantal vrouw	Aantal medewerkers	Percentage
Jonger dan 21	0	0	0	0%
21-30	2	8	10	18.52%
31-40	0	13	13	24.07%
41-50	1	15	16	29.63%
51-60	2	8	10	18.52%
61-65	0	4	4	7.41%
66 en ouder	0	1	1	1.85%
Totaal	5	49	54	100%

Per 31 december 2024 waren er 54 medewerkers in dienst bij Stichting OOB waarvan:

Mannen: 4
Vrouwen: 50

5.3 Einde dienstverband

In 2024 hebben 8 medewerkers de Stichting OOB verlaten:

- 1 medewerker is met pensioen gegaan.
- 6 medewerkers hebben ontslag genomen op eigen verzoek
- 1 medewerker is overleden

5.4 Ziekteverzuim

Sinds 2015 hanteert Stichting OOB een protocol voor ziekteverzuim. Tegelijk met de invoering van dit protocol is een samenwerking gestart met een bedrijfsarts. Op advies van onze arbodienstpartner is het ziekteverzuimprotocol vanaf schooljaar 2019–2020 aangepast.

Volgens het aangepaste protocol melden medewerkers zich op de eerste ziektedag bij de bedrijfsarts. Deze deelt zijn bevindingen – zonder medische gegevens te verstrekken – met de leidinggevende. Indien de medewerker op de derde ziektedag nog steeds ziek is, volgt een tweede melding bij de bedrijfsarts, waarna indien nodig contact wordt opgenomen met de verzekeringsarts.

Daarnaast vindt er elk kwartaal een sociaal medisch overleg plaats tussen de arbodienst, de directeur en de directeur - bestuurder, waarin de voortgang van verzuimcasussen wordt besproken.

In onderstaand overzicht is het totaal ziekte verzuim percentage van Stichting OOB aangegeven.

Totaalverzuim

Jaar	Totaal Verzuimpercentage(%)
2021	12,31
2022	11,32
2023	11,01
2024	6,34

Totaalverzuim naar categorie kort / middenlang / lang/ extra lang

Jaar	Kort (%)	Middenlang (%)	Lang (%)	Extra Lang (%)
2021	2,28	2,32	5,93	---
2022	2,01	2,69	4,32	---
2023	1,01	1,64	7,31	---
2024	0,96	0,94	2,63	1,82

Op basis van de verzuimcijfers kunnen we concluderen dat er sprake is van een duidelijke dalende trend in het ziekteverzuim, met name in het langdurig verzuim. Het middenlang verzuim is gedaald van circa 1,6% naar minder dan 1%, en ook het kort verzuim is afgelopen jaar afgenomen tot onder de 1% per medewerker.

Deze positieve ontwikkeling is het resultaat van gerichte inzet op begeleiding, communicatie en aandacht voor welzijn op de werkvloer. De bedrijfsarts signaleert tijdens zijn spreekuren dat medewerkers zich steeds meer gehoord en serieus genomen voelen. Er wordt actief gereageerd op signalen van personeelsleden die knelpunten ervaren in hun werk of in de samenwerking met collega's.

Deze aanpak leidt tot meer rust, helderheid en onderlinge verbondenheid binnen het team, wat zich vertaalt in een structureel lager verzuim en een versterking van het werkplezier en de teamcultuur.

6 Huisvesting

6.1 Locaties

Sinds de renovatie van Kolegio Rayo di Solo in augustus 2017 zijn beide scholen gehuisvest op één locatie aan de Hanchi Amboina 2 en 2c. De groepen van beide scholen zijn gezamenlijk ingedeeld in onder-, midden- en bovenbouw. Deze keuze is deels ingegeven door het ruimtegebrek bij Kolegio Strea Briante en deels door onze onderwijskundige visie. Stichting OOB staat voor inclusief onderwijs en gelijke behandeling van alle leerlingen. Door locaties, voorzieningen en expertise te bundelen, kunnen we een optimaal en gelijkwaardig onderwijsaanbod realiseren.

6.2 Onderhoud

Sinds 2023 is Stichting OOB verantwoordelijk voor zowel het dagelijks als het groot onderhoud van de gebouwen. Voor de financiering hiervan kan gebruik worden gemaakt van de zogenoemde 'bruidsschat' die het Openbaar Lichaam Bonaire sinds 2013 voor een periode van tien jaar beschikbaar heeft gesteld. In 2023 was er geen sprake van groot onderhoud. Voor 2024 is het voornemen om een Meerjaren Onderhoudsplan (MJOP) op te stellen.

7. Klachtenregeling

Stichting OOB is aangesloten bij de Klachtencommissie Onderwijs BES. In eerste instantie kunnen klachten via de interne klachtenregeling worden afgehandeld. Indien dit niet tot een bevredigende oplossing leidt, kan de Klachtencommissie Onderwijs BES worden benaderd. In 2024 zijn er geen klachten ingediend.

8 Financiën

8.1 Financiële kengetallen

8.1.1 Liquiditeitspositie

$$\text{Current ratio} = \frac{\text{Beperkte vlottende activa}}{\text{kort vreemd vermogen}} = \frac{3.144.273}{798.315} = 3,94$$

Een gezonde waarde voor dit kengetal ligt boven de 1, Een goede liquiditeitsratio illustreert het vermogen van een organisatie om crediteuren tijdig (op korte termijn) te kunnen betalen.

Liquiditeit (Current ratio)	Realisatie OOB	Normering
2024	3,94	> 1,0
2023	4,35	> 1,0
2022	1,76	> 1,0
2021	1,82	> 1,0
2020	1,85	> 1,0
2019	1,39	> 1,0

8.1.2 Solvabiliteit

$$\text{Solvabiliteit} = \frac{\text{Eigen vermogen}}{\text{Totaal vermogen}} \times 100\% = \frac{3.117.390}{4.088.405} \times 100\% = 76,25\%$$

De solvabiliteit is de graadmeter voor de financiële onafhankelijkheid en geeft aan of OOB aan haar financiële verplichtingen kan voldoen, De normering van de solvabiliteit is > 30%

Solvabiliteit	Realisatie OOB	Normering
2024	76%	> 30%
2023	79%	> 30%
2022	50%	> 30%
2021	56%	> 30%
2020	53%	> 30%
2019	55%	> 30%

Anders gezegd: "solvabiliteit" is de verhouding tussen het vreemd vermogen en het eigen vermogen op de balans, Wordt het eigen vermogen te klein, of zelfs negatief doordat er met verlies wordt gewerkt, dan zijn de vermogensverhoudingen verstoord, De solvabiliteit is dan onvoldoende om kredietverschaffers en leveranciers het nodige vertrouwen te geven, Dit betekent dat bij schuldeisers van de onderneming het signaal op rood gaat: zullen zij immers straks hun vorderingen niet kunnen innen.

8.1.3 Rentabiliteit

Resultaat van de gewone bedrijfsvoering per jaar (resultaat gedeeld door de baten):

$$\text{Rentabiliteit} = \frac{\text{Resultaat}}{\text{Totale baten}} \times 100\% = \frac{-79.933}{4.460.582} \times 100\% = -1,79\%$$

Rentabiliteit heeft betrekking op het rendement en geeft aan of er sprake is van een positief dan wel negatief bedrijfsresultaat uit gewone bedrijfsvoering in relatie tot de totale baten.

Rentabiliteit	Realisatie OOB	Normering
2024	-2%	> 1%
2023	22%	> 1%
2022	13%	> 1%
2021	11%	> 1%
2020	7%	> 1%
2019	2%	> 1%

8.1.4 Kapitalisatiefactor

Het ministerie hanteert de kapitalisatiefactor als kengetal om te signaleren of onderwijsinstellingen hun kapitaal niet of inefficiënt benutten voor de vervulling van hun taken (balanstotaal minus de gebouwen gedeeld door de totale baten).

$$\text{Kapitalisatiefactor} = \frac{(\text{Balanstotaal} - \text{gebouwen})}{\text{Totale baten}} \times 100\% = \frac{3.981.583}{4.460.582} \times 100\% = 89,26\%$$

Kapitalisatiefactor	Realisatie OOB	Normering
2023	89%	< 36%
2023	73%	< 36%
2022	93%	< 36%
2021	67%	< 36%
2020	60%	< 36%
2019	48%	< 36%

De kapitalisatiefactor van 89% ligt hoger ten opzichte van vorig jaar en nog steeds boven de norm van 36%. De reeds uitgevoerde investeringen zijn voor lang termijn getroffen en het streven van OOB is om de norm van 36% te behalen.

8.2 Staat van baten en lasten

	Realisatie 2024		Begroting 2024		Realisatie 2023	
	USD	USD	USD	USD	USD	USD
Baten						
3.1 Rijksbijdragen	4.025.080		3.780.294		3.959.992	
3.2 Overige overheidsbijdragen	70.000		70.000		70.000	
3.3 Overige baten	365.502		250.350		1.375.869	
Totaal baten		4.460.582		4.100.644		5.405.861
Lasten						
4.1 Personeelslasten	3.611.345		3.412.225		3.618.989	
4.2 Afschrijvingen	127.366		115.850		118.849	
4.3 Huisvestingskosten	389.808		225.333		155.400	
4.4 Overige lasten	411.996		391.600		348.421	
Totaal lasten		4.540.515		4.145.008		4.241.659
Saldo baten en lasten		-79.933		-44.364		1.164.202

8.2.1 Rijksbijdragen

De personele bekostiging wordt jaarlijks vastgesteld conform de Regeling van de Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, houdende regels voor het vaststellen van de bekostiging personeel primair onderwijs in Caribisch Nederland. Dit geldt ook voor de materiële instandhouding die wordt vastgesteld vanuit de Regeling vaststelling bedragen materiële instandhouding primair onderwijs BES, die wordt gepubliceerd in de Staatscourant.

Voor Kolegio Strea Briante hebben wij een extra zorgtoeslag aangevraagd. Bij Kolegio Strea Briante is namelijk sprake van een concentratie van leerlingen met een behoefte aan speciale voorzieningen. Voor extra zorgtoeslag is in de Wet Primair Onderwijs BES nog geen juridische grondslag aanwezig. Om die reden kan de extra bekostiging alleen op aanvraag worden toegekend. Uiteindelijk is het de bedoeling dat de Wet Primair Onderwijs BES hiervoor zal worden aangepast. Op het moment dat dit gerealiseerd is, zal voor deze extra zorgtoeslag geen aparte aanvraag meer vereist zijn.

8.2.2 Overige baten

De eilandsraad van het Openbaar Lichaam Bonaire (OLB) heeft op 7 november 2013 een motie aangenomen tegen de begroting van OLB van 2014. Zij hebben besloten om over een periode van 10 jaar, jaarlijks \$ 70.000 toe te kennen aan Stichting OOB. Daarnaast hebben wij ook vrijwillige ouderbijdragen ontvangen.

8.2.3 Personele lasten

Aangezien de personele lasten zo'n 85% van de totale lasten vormen, hebben deze lasten nadrukkelijk de aandacht van de algemeen directeur. Om de ontwikkeling van deze lasten te beoordelen, worden de personele lasten afgezet tegen het aantal FTE's per 1 januari en tegen het aantal leerlingen. Voor deze analyse worden, net zoals het uitgangspunt van de bekostiging, de leerlingenaantallen van 1 oktober voorafgaand aan het kalenderjaar gehanteerd.

Personele lasten in relatie tot FTE's en leerlingen			
Jaar	Aantal FTE's	Personele lasten	Aantal leerlingen
2024	55	\$ 3.432.555	398
2023	53	\$ 3.447.134	386
2022	53	\$ 2.940.260	333
2021	53	\$ 2.854.093	393

8.3 Gang van zaken gedurende het verslagjaar 2024

We sluiten het jaar 2024 met een negatief resultaat van \$ 79.933 af.

8.3.1 Beschouwing baten

De lumpsumbekostiging voor personeel en materieel volgt de stijging van het aantal leerlingen.

8.3.2 Beschouwing lasten

De lasten worden in de staat van baten en lasten ingedeeld in personele lasten, afschrijvingen, huisvestingslasten, exploitatie- en machinekosten, administratie- en advieskosten, kantoorkosten, verkoopkosten en algemene kosten (zie ook de jaarrekening).

8.3.3 Investeringsbeleid

In de meerjarenbegroting 2025 – 2028 is rekening gehouden met investeringen. In de jaren 2025 - 2028 wil de stichting een extra investering doen in schilderwerk gebouwen, verbetering schoolplein, energiebesparende investeringen zoals het plaatsen van zonnepanelen en het vernieuwen van de hardware en software.

8.4 Continuïteitsparagraaf / toekomstige ontwikkelingen

OOB stelt jaarlijks rond het eind van het kalenderjaar een uitgebreide meerjarenbegroting op om tijdig te kunnen anticiperen op toekomstige scenario's. Onderstaand een samenvatting van de uitkomsten van de meest recente meerjarenbegroting in combinatie met de begroting van 2024. Deze meerjarenbegroting is na goedkeuring van de Raad van Toezicht doorgestuurd aan de Eilandsraad voor vaststelling conform artikel 54, zesde lid, sub d, van de Wet Primair Onderwijs BES.

8.4.1 Meerjarenbegroting 2025-2028

	BEGROTING 2025	BEGROTING 2026	BEGROTING 2027	BEGROTING 2028
OPERATIONELE VERGOEDING				
Normatief - Bekostiging personeel	3.271.763	3.454.423	3.621.336	3.796.756
Normatief- Bekostiging materieel	644.902	677.515	711.777	747.772
Beheer en administratie (bruidschat OLB)	70.000	70.000	-	-
Bijzondere bekostiging Strea Briante	628.430	659.851	692.844	727.486
Dekking operationele kosten	4.615.095	4.861.789	5.025.957	5.272.014
Overige baten	60.350	350	350	350
TOTAAL INKOMSTEN	4.675.445	4.862.139	5.026.307	5.272.364
TOTAAL UITGAVEN	4.671.192	4.786.078	4.915.370	5.033.459
RESULTAAT	4.253	76.061	110.935	238.905
LASTEN				
Totaal personele lasten	3.729.913	3.853.400	3.988.311	4.129.968
Totaal afschrijvingen	208.836	214.736	209.118	185.049
Totaal huisvestinglasten	338.067	338.067	338.067	338.067
Totaal overige lasten	394.376	379.875	379.874	380.375
Totaal kosten	4.671.192	4.786.078	4.915.370	5.033.459

Bij het opstellen van de meerjarenbegroting is getracht rekening te houden met prijsstijging, ondanks dat de jaarlijkse begroting weer opnieuw wordt opgesteld en eventuele verhogingen dan meegenomen worden. De loonkostenbegroting is opgesteld op niveau van de medewerker, rekening houdend met periodieken en toeslagen.

De meerjarenbegroting 2025-2028 leidt, met de eindbalans van 2024 als basis, tot onderstaande meerjarenbalans.

8.4.2. Meerjarenbalans en ontwikkeling kengetallen

Financiële Kengetallen SOOB

Grenzen OCW	2022	2023	2024	2025 (P)	2026 (P)	2027 (P)
Solvabiliteit $X > 30\%$	50%	79%	76%	74%	75%	77%
eigen vermogen	\$2.033.121	\$3.197.323	\$3.117.390	\$2.047.882	\$2.123.943	\$2.234.878
totaal vermogen	\$4.099.036	\$4.033.533	\$4.088.405	\$2.752.292	\$2.814.000	\$2.910.584
Liquiditeit $0,5 < X < 1,5$	1,76	4,35	3,94	1,95	2,39	2,89
vlottende activa	\$3.601.999	\$3.431.813	\$3.144.273	\$1.372.996	\$1.649.441	\$1.955.142
kortlopende schulden	\$2.042.490	\$813.085	\$798.315	\$704.410	\$690.058	\$675.706
Rentabiliteit $X > 0\%$	12,90%	21,78%	-1,79%	0,09%	1,56%	2,21%
resultaat	\$553.321	\$1.164.202	-\$79.933	\$4.253	\$76.061	\$110.935
totale baten	\$4.290.838	\$5.405.861	\$4.460.582	\$4.675.445	\$4.862.139	\$5.026.307
Weerstandsvermogen						
$10\% < X < 40\%$	47%	59%	70%	44%	44%	44%
eigen vermogen	\$2.033.121	\$3.197.323	\$3.117.390	\$2.047.882	\$2.123.943	\$2.234.878
totale baten	\$4.290.838	\$5.405.861	\$4.460.582	\$4.675.445	\$4.862.139	\$5.026.307
Kapitalisatiefactor $X < 36\%$	93%	73%	89%	63%	57%	57%
balanstotaal	\$3.993.859	\$3.933.672	\$3.981.583	\$2.565.465	\$2.656.169	\$2.781.747

De balanscijfers vertonen ook de komende jaren het beeld van een gezonde stichting, De algemeen directeur verwacht geen bijzondere ontwikkelingen in financieringsstructuur. De kengetallen laten dat ook zien.

Om de kapitalisatiefactor in de toekomst te verlagen, is een negatief exploitatieresultaat vrijwel de enige optie. Aangezien de continuïteit van de stichting absoluut niet in gevaar is, zijn exploitatietekorten niet verontrustend en zou voor de komende jaren het accent zelfs nog meer mogen liggen op duurzame, kwaliteit verhogende investeringen. Doelstelling is en blijft de continuïteit van de stichting geen gevaar mag lopen en risico's beheerst blijven.

8.4.3 Rapportage van het interne risicobeheersings- en controle system

De algemeen directeur-bestuurder legt onder meer verantwoording af aan de Raad van Toezicht, het rijk, het Openbaar Lichaam Bonaire, ouders en personeel over het gevoerde beleid en of de inzet van personeel, huisvesting en geld effectief en efficiënt heeft plaats gevonden.

Binnen de stichting wordt intern gewerkt met een risicobeheersings- en controlesysteem. Dit is vastgelegd in het Handboek Administratieve Organisatie en Interne Beheersing, De financiële administratie is uitbesteed aan het administratiekantoor Caribbean Accounting & Tax Consultants Bonaire N.V. (CATC). Mutaties in de administratie worden verwerkt na codering en goedkeuring door de algemeen directeur. Het administratiekantoor controleert op de juistheid van codering en autorisatie.

Gedurende het jaar wordt maandelijks beoordeeld of de realisatie van baten en lasten synchroon loopt met de door de Raad van Toezicht geaccordeerde begroting. De begroting wordt ingezet als sturingsinstrument voor de beheersing van activiteiten.

Ieder kwartaal wordt een rapportage opgesteld door de algemeen directeur-bestuur als verantwoording aan de Raad van Toezicht. Afwijkingen tussen begroting en realisatie worden geanalyseerd en er wordt bepaald of er aanvullende actie noodzakelijk is om op koers te blijven, Deze analyse vormt een evaluatiemoment en dient als fundament bij het opstellen van een prognose voor het lopende jaar en de komende begroting.

Naast de sturing op geld wordt er gerapporteerd over zaken als de formatie, leeftijdsopbouw en ziekteverzuim en tevens de leeropbrengsten.

Het kostenbewustzijn bij de directeuren is toegenomen doordat ze betrokken worden bij het opstellen van de begrotingen, het analyseren van de maandrapportages. Vooraf zoveel mogelijk grip krijgen op ontwikkelingen is een constant aandachtspunt in de beleidsvoering.

Naast de tussentijdse analyses actualiseren we jaarlijks bij het opstellen van de begroting ook de meerjarenbegroting.

8.4.4 Beschrijving van de belangrijkste risico's en onzekerheden

Bij het opstellen van de begroting voor 2025 zijn de financiële kansen en onzekerheden geactualiseerd. Het doel hierbij is om de verschillende kansen en risico's inzichtelijk te maken. Door het benoemen is het mogelijk om proactief met kansen en risico's om te gaan, voordat ze zijn opgetreden.

Financiële onzekerheden	Impact	%	Totaal
Kansen en meevallers			
<ul style="list-style-type: none"> Tegemoetkoming in de kosten voor personeel bewegingsonderwijs 	\$20,000	100%	\$20,000
Risico's en tegenvallers			
<ul style="list-style-type: none"> Fluctuatie leerlingenaantallen 	\$40,000	50%	\$20,000
<ul style="list-style-type: none"> Repatriëring leerkrachten voor einde arbeidsovereenkomst 	\$20,000	25%	\$5,000
<ul style="list-style-type: none"> Overlap van leerkrachten bij verloop om continuïteit te borgen 	\$10,000	100%	\$10,000
<ul style="list-style-type: none"> Kosten onderhoud scholen 	\$100,000	100%	\$100,000

Jaarlijks treden er situaties op die leiden tot nieuwe inzichten. Onderdeel hiervan zijn onverwachte tegenvallers of meevallers. Reële recente voorbeelden hiervan is de onverwachte investering van IT als gevolg van de Covid pandemie. Een ander voorbeeld is achterstallig onderhoud hetwelk ten laste komt van het budget.

Voor 2024 zien wij de onderstaande financiële onzekerheden, waarbij de meeste kans op risico's direct beïnvloedbaar zijn door goed te sturen op de bedrijfsvoering. Dit zijn voornamelijk de kansen en risico's aangaande het onderwijs en personeel. We voorzien ook kosten die zullen optreden als gevolg van noodzakelijke investeringen in achterstallig onderhoud en verdere investering in IT.

8.4.5 Rapportage toezichthoudend orgaan

Dit jaarverslag start met een rapportage van de Raad van Toezicht, OOB heeft de bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de Raad van Toezicht, de algemeen directeur die het College van Bestuur vormt en de directeuren expliciet vastgelegd in het Regelement Raad van Toezicht, Regelement College van Bestuur en een managementstatuut. Deze reglementen/statuten dienen als basis voor een weloverwogen inbedding van het financiële beleid op basis van beginselen van een verantwoord beheer.

Er is frequent overleg tussen Raad van Toezicht en de algemeen directeur-bestuur. Communicatie met betrokkenen over lopende ontwikkelingen, potentiële en eventuele beheersing van risico's vindt plaats bij het reguliere besluitvormingsproces. In het jaarlijks verslag wordt uitgebreid aandacht besteed aan de activiteiten van de Raad van Toezicht en hun verantwoordelijkheid als toezichthoudend orgaan.

9. Bijlage

9.1 Brief Raad van Toezicht

9.2 Jaarrekening/Controleverklaring van onafhankelijk accountant